

Basic Trust, de methode voor het krijgen van basisvertrouwen!?

Een inleiding

basic trust

Basic Trust is ontwikkeld door Nelleke Polderman en heeft als doel om gedragsproblemen en emotionele problemen bij het kind te doen afnemen. Dit gebeurt door het creëren van basisvertrouwen. Hoe werkt dit? Lukt dit bij alle kinderen? En hoe uit basisvertrouwen zich bij het kind? Allemaal vragen waar een onderzoek naar is gedaan op de

Meerklank in Bosch en Duin. Dit is een school voor zeer moeilijk lerende kinderen. Deze kinderen hebben een verstandelijke beperking, maar daarbij ook nog een andere problematiek denk aan autisme, hechtingsproblematiek, faalangst, kortom de problematiek waar Basic Trust voor ontwikkeld is.

De manier van werken

Belangrijk om te weten is dat Basic Trust verschillende manieren van interactie heeft om een bijdrage te leveren in het verkrijgen van basisvertrouwen. Zo kan er gebruik worden gemaakt van video-interactie materiaal. Situaties worden gefilmd en vervolgens wordt hier samen met de opvoeder, in dit geval de leerkracht naar gekeken om te zien wat er anders kan in de situatie met het kind in de communicatie. Echter maakt de Meerklank geen/tot weinig gebruik van deze interactie. Wel maakt de Meerklank veel gebruik van de manier hoe je communiceert met het kind. Basic Trust heeft daar belangrijke richtlijnen voor. Zo beschrijft Nelleke Polderman in 2003 dat het erg belangrijk is om gebruik te maken van jij-boodschappen. Hierin benoem je wat een kind voelt, doet, wilt of denkt. In verschillende interviews met medewerkers van de Meerklank is naar voren gekomen dat iedereen dit op een andere manier doet. De orthopedagoog op de Meerklank maakt sterk gebruik van de jij-boodschappen zoals Nelleke die beschrijft en geeft andere leerkrachten hier ook advies in. Eén van de geïnterviewde leerkrachten op de Meerklank zegt vaak gebruik te maken van het geven van een bevestiging. “ik zie/hoor jou, als ik zo klaar ben dan kom ik naar jou” dit om de leerling bevestiging te geven dat het is gehoord en om vervolgens het vertrouwen te geven in de leerkracht dat je ook echt naar hem toe gaat wanneer je ‘zo’ klaar bent.

Vertrouwen

Vertrouwen in de leerkracht is er niet zomaar. Lees nog eens een tweetal zinnen terug en zoom in op het woord ‘zo’. Wat betekent het woord ‘zo’ nu voor een kind met een verstandelijke beperking? Komt de juf nu, over 1 minuut of is ‘zo’ pas over een uur? Om een kind vertrouwen te geven in een woord als ‘zo’ is het belangrijk dat je dit vertrouwen van te voren hebt opgebouwd. Een aantal leerkrachten kan dit woord gebruiken omdat hun leerlingen er vertrouwen in hebben dat ze ook echt geholpen worden. Voor deze leerlingen is ‘zo’ dus een veilig genoeg begrip. Wanneer dit niet het geval zou zijn dan moet je de interactie met het kind beter afbakenen: “Ik ben nu bezig met X, als ik daar mee klaar ben kom ik naar jou.” Voor kinderen die het vertrouwen niet hebben is dit een stuk veiliger, omdat ze precies weten wanneer je als leerkracht komt, namelijk wanneer je klaar bent met leerling X. Belangrijk voor de leerkracht is wel dat je ook echt komt, wanneer je een kind zegt te komen en je doet dit vervolgens niet is dit negatief voor de opbouw in het vertrouwen. Zo benadrukt één leerkracht heel sterk de zin “je zegt wat je doet en je doet wat je zegt” in het interview. Een uitspraak die erg belangrijk is in het opbouwen van vertrouwen.

Voor wie

Uit het onderzoek is gebleken dat Basic Trust geschikt is voor alle leerlingen,

ongeacht hun beperking. Het is juist aan te raden om te gebruiken voor deze kinderen die wat zwakker in de wereld staan door hun verstandelijke beperking of problematiek. Dit omdat deze kinderen vaak een gebrek hebben in het gevoel van veiligheid en vertrouwen. Houd er wel rekening mee dat de interactie met deze kinderen op een andere manier moet gebeuren dan kinderen met een normaal IQ. Zo vertelt de orthopedagoog dat het raadzaam is om gebruik te maken van pictogrammen zodat deze kinderen snappen waar jij het als leerkracht over hebt, ook kun je gebaren gebruiken ter ondersteuning. Waar je ook op moet letten, volgens de orthopedagoog is dat jij je taal aanpast op het niveau van het kind en korte zinnen gebruikt.

Een voorbeeld hiervoor zijn kinderen met autisme. Didden en Huskens schreven in 2008 een boek over de begeleiding van kinderen met autisme. Hierin komt sterk naar voren dat het voor kinderen met autisme lastig is om te voldoen aan de verwachtingen die een schoolsituatie stelt. Je moet als kind kunnen omgaan met tijd, kunnen plannen, je werktempo aanpassen aan de groep en je moet als kind op je beurt kunnen wachten. Voor een kind met autisme is dit uiteraard erg lastig en dit kan enorme stress veroorzaken vanwege de prestatiedruk en daardoor kan een kind het vertrouwen en veiligheid verliezen. Als leerkracht moet je dit zien te voorkomen. Dat kan je doen door het bieden van structuur waar pictogrammen goed bij kunnen helpen en korte boodschappen te geven aan het kind waarin het kind snapt wat je bedoelt, eventueel kun je gebaren gebruiken om deze boodschap te verduidelijken voor het kind.

Uiting

Hoe weet je nu als leerkracht dat een leerling ook echt basisvertrouwen heeft? Eén van de leerkrachten was daar erg duidelijk in, je ziet aan een leerling dat hij meedoet in de groep. Daarbij zie je ook dat de leerlingen het onderling gezellig hebben met elkaar. Door het vertrouwen doen

leerlingen ook beter hun best en ze kunnen zich beter concentreren op hun taak. Deze veranderingen komen doordat een leerling minder gefocust is op de wereld om hem heen die onveilig kan zijn en waar hij zichzelf voor moet beschermen. De orthopedagoog voegt er aan toe dat je ook ziet dat gedragsproblemen afnemen, dus minder schelden, minder boos worden en minder andere kinderen triggeren. Als kinderen vertrouwen en veiligheid hebben geeft dit hun rust. Niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de klas. Wanneer een leerling druk is omdat het ontbreekt aan veiligheid, heeft dit ook invloed op de klas. Het lijdt af waardoor de hele klas zich niet meer kan concentreren op het werk. Wanneer de rust opnieuw wordt hersteld bij deze leerling, heeft dit een positief gevolg op de gehele klas. Kinderen krijgen ook vertrouwen in zichzelf. Ze gaan positiever denken over zichzelf en wat eerst onveilig was, daar gaan ze nu de confrontatie mee aan.

Belemmeringen

Basic Trust lijkt een makkelijke methode. Je geeft jij-boodschappen, je geeft bevestiging en je doet wat je zegt. Toch zijn er ook belemmeringen en is het niet altijd even makkelijk. Eén van de leerkrachten vertelt dat het belangrijk is dat je niet teveel op Basic Trust moet zitten. Wanneer je dat doet is er de kans dat je alles in de klas en voor de leerling teveel inkadert, waardoor een leerling juist minder vrijheid krijgt. Een andere leerkracht geeft aan dat je oprecht moet

zijn en alles wat je zegt moet je ook echt menen. Wanneer dat niet zo is, kan een kind zich niet serieus genomen voelen. Daarbij moet je de Basic Trustmethode van jezelf maken die past bij jouw eigen manier van lesgeven. Wanneer het niet iets van jezelf is, maar meer een manier omdat het zo moet van Basic Trust kunnen kinderen daar doorheen prikken en heeft Basic Trust minder effect. De orthopedagoog gaat vooral in op de interactie tussen leerkracht en het kind, waarbij je jij-boodschappen geeft. Dit is ook niet altijd makkelijk. Dit is iets dat je moet leren, want het voelt niet natuurlijk aan. Mensen hebben eerder de neiging om met een ik-boodschap te communiceren of wanneer een kind iets doet wat je niet wil “hou eens op” te zeggen in plaats van “jij wiebelt op je stoel”. Als je Basic Trust echt goed uit wil voeren kun je daar scholing in krijgen, ook door het vaak te gebruiken leer je door ervaring deze methode eigen te maken.

Niet 100% Basic Trust

Op de Meerklank zijn de leerkrachten niet alleen bezig met Basic Trust. Het is een methode die richtlijnen biedt en helpt in de opbouw van basisvertrouwen. Echter is de praktijk anders en wordt er voor dit basisvertrouwen ook gebruik gemaakt van andere methodes, het is namelijk nooit 100% Basic Trust dat je als leerkracht gebruikt. Alle leerkrachten die afstuderen hebben kennis over bepaalde methoden die

voor hun meer geschikt is, soms heb je ook meer effect bij een leerling als je verschillende technieken van verschillende methodes gebruikt. Ook door ervaring leer je om het goede te doen, je leert de kinderen kennen en je weet wat het kind specifiek nodig heeft en de ene keer zijn dat de interventies vanuit Basic Trust en een andere keer kan je beter een andere methode gebruiken. Vaak gebruik je ook als leerkracht je eigen manier van lesgeven. Dit voelt toch het meest natuurlijk aan, en op die manier ben je ook altijd oprecht naar de kinderen toe.

Conclusie

Basic Trust is een methode die een bijdrage levert aan het basisvertrouwen van een kind. Een kind dat basisvertrouwen heeft, doet mee in de klas, kan zich concentreren op zijn taak en je ziet dat gedragsproblemen afnemen. Om dit voor elkaar te krijgen maken leerkrachten gebruik van jij-boodschappen, ze doen wat ze zeggen en het geven van bevestiging. Dit zijn interventies die je gebruikt vanuit Basic Trust. Belangrijk is dat je als leerkracht Basic Trust op de juiste manier uitvoert, anders gaat het mis. Wanneer je het goed wil doen kun je hierin ook geschoold worden. Weet wel dat je als leerkracht nooit 100% de Basic Trustmethode gebruikt. Het is een combinatie van ervaring, je eigen manier van lesgeven en andere methoden.

Bronnen:

- Basic Trust (2012) *Basic Trust expertisecentrum hechting en basisvertrouwen*. [online afbeelding] Gedownload van: www.basictrust.com
- Didden, R., Huskens, B. (2008). *Begeleiden van kinderen en jongeren met autisme. Van onderzoek naar praktijk*. (1^e druk) Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum
- Polderman, N. (2003) *Toelichting op enkele interactieprincipes van de Video Interactie Begeleiding*. Geraadpleegd van: www.basictrust.com
- Sleutelwoorden (2014) *Vertrouwen*. [online afbeelding]. Gedownload van: http://www.sleutelstotdeziel.nl/sleutelwoorden/2014_Vertrouwen/?cookietest=1